

KÖZÉRDEK

AZ ALSÓFEHÉRVARMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - 12 korona.
 fél évre - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitvány sora 40 fillér.

Írta: Ürmösy Lajos

Az egész ország meghajtja a zászlóját Lukács László előtt. A napokban ülé meg a hatvanadik évét. Elhalmozták gratulációkkal és a pénzintézetek országos egyesülete arany emléklapokkal készített Lukács László pénzügyminiszternek hatvanadik születésnapja alkalmából, Széll Kálmán meleg szavakkal üdvözölte az érdeműs férfit.

És üdvözi az egész országot!... Nagy mult áll a háta megett, a miket nemzete érdekében érvényesített. Rája alkalmazható azon közmondás: hogy minden lépése aranyat ér. Nevéhez fűződik az ország pénzügyeinek a rendben tartása, a mely elévülhetlen érdem. A most előterjesztett költségvetése is bizonyítja az ország pénzügyeinek a rendben tartását.

Az összes kiadások, tehát a rendes és átmeneti emelkedtek 146 millióval és ugyanennyi a bevételi emelkedés is. A rendes kiadás maga emelkedett nyolczvan és fél millió koronával, míg ezzel szemben a rendes bevétel emelkedett 123 millió koronával. Ez eléggé mutatja a Lukács László gondos pénzügyi kezelését. Ha emelkedik is a kiadás, de talál rá fedezetet.

A kiadások tételei közt látjuk, hogy csak egynehányra hivatkozunk: az állami alkalmazottak és tanítók anyagi helyzetének javítására irányuló kiadások négy millió korona. Mellözöm a sok szám kitevése miatt a millión felüli összegek kiírását. A városok segélyezésére több vétetett fel egy millió koronával. Közel egy millió korona a föld kincseinek kihasználására. A közutak szükségletére közel másfél millió koronával vétetett több fel. Az állattenyésztés és tejgazdaságra több vétetett fel egy millió koronával. És ujtás számba megy az, hogy kertgazdasági tanszék felállítása tervezetlik. Erre van nagy szüksége az országnak, tekintve a sok apró birtok létezését. Egész sorozatát látjuk a budgetból, a mi a földművelésügyi kiadásokra és beruházásokra vonatkozik. Ugyanez mondható az összes tárczákra nézve. Még csak azt említem fel, hogy a budget megdönté azon híresztelést, miszerint a katonai kiadások végzetesek a költségvetésre nézve. Mert a véderőreform összes költség-többlete négy és félmillió, míg

a bevételi többlet száznegyvenhat millió.

A hatalmas budget előterjesztésből végig vonul az ország haladásának az előbb vitele minden téren. Tervezve van a költségvetésben a községi és körorvosok nyugdíjintézetének felállítása, a közigazgatási tanfolyamoknak teljesen újja szervezése, ápolóképző tanfolyamok létesítése, a közegészségi és közbiztonsági intézményeknek igen hathatós előmozdítása, az állami tanfelügyelők teljes újjászervezése, a közjótékonyági és emberbaráti intézmények segélyezése, a hegyvidéki akciónak négy vármegyére való további kiterjesztése, ebből Erdélyre jut Szolnok-Doboka és Hunyad megye, — a földművelés, az állattenyésztés, az erdészet minden ágának hatalmas fejlesztése, a javító-intézeti ügy fejlesztése, az egyházak és felekezetek segélyezésének nagyobb mérvű fokozása, a közoktatásügynek az egész vonalon felső, közép és népiskolák fejlesztése, az ipari és kereskedelmi érdekek előmozdítása, az állami, megyei, községi alkalmazottak és tanítók anyagi helyzetének javítása, valamint a városiaké is, a folyamatszabályozási munkálatok jelentékeny kiterjesztése, a harmadik egyetem felállítása és számos mások, a mikről egy cikk keretében megemlékezni képtelenség.

Végeredménye pedig az előterjesztésnek, hogy a deficit réme nem kísért, alapos a számítás, hogy a többlet felül lesz a fél millió koronánál. Lukács László azzal ülte meg a hatvanadik évi születés napját, hogy Magyarország pénzügyei rendben vannak. Államháztartásunk normális. Az 1912. évi költségvetés főkiadási összege prelimitálva van 1852.694.000 koronával, mint főbevételi összeg 1852.747.000 koronával, mint fölösleg pedig prelimitálva van 526,63 koronával. Mily óriási haladás!... Magyarország első budgetje 1848. július havában terjesztett elő és az összes budget keltet kerek számban a mai pénzértékben százhatvan millió koronát.

Lukács László az államháztartás terén takarékos volt ugyan, ez főjellemonása volt, de azért soha nem állott a rideg fiskalizmus talaján, hanem lépten-nyomon tanujelét adta modern és finomult közgazdasági érzékének. Élő bizonyosságai ennek ama nagy horderejű s milliókra menő beruházások, a melyekkel minisztersége alatt Magyarország közforgalmi, kulturális és gazdasági érdekeinek felvirágzását, az államháztartás féltékenyen őrzött egyen-

súlyának legcsekélyebb megbillentése nélkül, de messzelátó bölcs bőkezűséggel fellendíteni igyekezett. Méltán mondható a Széll Kálmán válaszára: „Ha hosszú pályámon visszatekintek, nem látok mást, mint szakadatlan láncolatát a nagy, erős és megfeszítő munkásságnak, a melyet kifejtettem — nem a magam érdekében, hanem a közügy érdekében“.

Tudja ezt az ország és elismeréssel koszoruzza az ő nagy érdemeit. Neve be van vésve Magyarország újabb történetébe. Neve be van írva az ország polgárai keblük naplójába. Neve a munka és hazaszeretet hirdetője. És Erdély büszke rá, hogy Lukács László az ő szülőltje.

Erdélyben ringott a bölcsője. Erdély fővárosában végezte a gimnázium felsőbb osztályait és a jogot. Hozzánk van tehát teljesen növe. Első műve is Erdélyre vonatkozik, kiadá 1875-ben: „Az erdélyi nemes fémányászat jelene és jövője“ című tanulmányát. Nyilvános szereplésére is az első lökést Erdély adá, a midőn 1875-ben egy erdélyi választó kerületet képviselt. Ettől kezdve megindult a zseniális munka embere az ország érdekében tevékenykedni. Lépteit siker koronázta. Ma az egész ország küldi hozzá üdvözlétét.

Mi magyarok kevés valódi nagysággal dicsekedünk. De az a kevés valódi nagy tehetségeseket tüntet fel. Ezek közé tartozik Lukács László pénzügyminiszter. Üdvözljük a hatvan éves születés napján és kívánunk az érdeműs hazafinak, az emberi kor legvégső idejének a megérését. A magyar nemzet érdeke szövődik a hosszú életéhez.

Lukács László pénzügyminiszter üdvözlése.

Nagyméltóságú

LUKÁCS LÁSZLÓ
 pénzügyminiszter úrnak

Budapest.

Kerületünk nagynevű képviselőjét születésnapja és fényes költségvetési beszéde alkalmából pártunk nevében örömtelt szívvvel üdvözljük.

Zeyk Dániel,
 a megyei munkapárt elnöke.

Müller Jenő dr.,
 a nagyenyedi kerület munkapártjának elnöke.

POLITIKAI HIREK.

Folyó hó 12-én nagy esemény volt a magyar képviselőháznak. Lukács László pénzügyminiszter beterjesztette az 1912. évi költségvetést és elmondta exozéját. Különös jelentőségűt tulajdonít a jövő évi állami költségvetésnek, mert ezuttal mutatkoznak azok a költségek, melyek a véderőreformmal kapcsolatban előállnak. Kimutatja, hogy az ország pénzügyi helyzete a véderő reformlása által nem alakul olyan kedvezőtlenül, ahogyan azt a vita folyamán emlegettek. Már a tavalyi év eredménye is meglehetősen kedvező, mert a pénztári készlet az év végén 60 millió felesleget adott.

Az 1912. évi költségvetési előirányzat merlege a következő: rendes kiadás 1.580.378.490 K, rendes bevétel 1.667.091.211 K, a fölösleg 86.712.715 K. A rendkívüli kezelésnél átmeneti és beruházási kiadás 272.516.502 K, rendkívüli bevétel 185.656.450 K. Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést: összes kiadás 1.852.694.998 K, összes bevétel 1.852.747.661 K, végeredményben 52.663 korona a fölösleg.

A rendes kiadások az 1911. évvel szemben 80.460.541 koronával emelkednek. Ebből harmincz milliónál több a kereskedelmi tárczára, négy és fél millió a honvédségre, kilencz millió a kultusztárczára esik. A rendkívüli kiadások, illetve beruházások 66.689.458 koronával emelkednek.

A közös hadsereg rendes kiadásai 4.258.800 korona, a honvédség összes kiadásai 8.309.550 korona, melyben az új honvédtüzeresség két agyu-ezred felállítására közel négyszázezer korona van fölveve.

Négymillió korona jut az állami és egyéb alkalmazottak előmeneteli viszonyainak és fizetésének javítására. Ebből egymillió a vármegyer alkalmazottaké. Ötszáz-ezer koronával járul hozzá az állam a népiskolai tanítók lakáspénzéhez. Az állami tisztviselők létszám-viszonyainak rendezésére egymillióhatszáz-ezer korona jut. A nem állami

tanítók fizetésük kiegészítésére 950.000 koronát kapnak.

A községi és körorvosok nyugdíjintézetére negyedmiliót irányzott elő a kormány.

Kétmillió koronát irányoztak elő a harmadik egyetem fölállításának költségeire, még pedig első részlet gyanánt. Ezenkívül a már meglévő felsőbb tanintézetek fejlesztésére egymilliókilenczven ezer koronát vettek föl. Majdnem három millió koronát szántak új középiskolák létesítésére és a nem állami intézetek támogatására.

Az állami ötszáz új tanítói állást rendezésit 1912-ben és iskolaépítésre felálló korona van fölveve. Ezenkívül százötven új óvodái és nyolczvan polgári iskolai tanítói állást szerveznek. Ujpesten University Settlement-et állítanak föl.

Az ország természetadta kincseinek kutatására egymillió ötszázegyvennyolcz-ezer koronát szántak. Ennek legnagyobb részét a nagyszármási földgáz értékesítéset célzó munkálatokra fordítják. Nagyarányu államvasuti beruházásokra tizenhárommillió nyolczszáz-ezer koronával, a posta, táviró és távbeszélő beruházásaira hárommillióhatszáz-ezer koronával vettek föl többet, mint az előző évben. A vasut céljaira tehát összesen kilenczvenkétmillió háromszázkilenczvennégy-ezer korona, a posta, táviró és távbeszélő beruházásaira tizenhárommillió ötvénezer korona fordítottatik.

Kerek husz millió koronával szerepel a költségvetésben a pénzveres kiadása. Ez az összeg új egy- és kétkoronás penzek pénztési anyagának beszerzésére fordítódik.

Oriási lelkesedés tört ki az exozé befejezésekor. A hazafias nagy öröm, mely a sok aggodalom után elfoglalta minden képviselő lelkét, eggyé látszott olvasztani az egész képviselőházat. Valóságos igézet volt az, melyet Lukács miniszter remekbe készített költségvetése okozott. Kossuth Ferencz arra kérte a kormányt, hogy ennek a költségvetésnek tárgyalását az exlex elkerülése végett hamarabb kezdjek meg.

*

Egy aggasztó tétel fordul elő a költségvetésben: a katonai kérdések.

De történetesen nem Lukácsnak, hanem az ellenzéknek faj érte a feje. És érdekes, nem a kiadások nagysága, hanem azok varratlan kicsisége aggasztja a hazájuk sorsáért aggódó honfiakat.

Hogy miért? Hát ugyan ki az ördög hiszi el nekik ezentúl, hogy a katonai javaslatok nagy teher többlettel járnak a nemzetre.

De csitt. A megboldogultakról jót, — vagy semmit. Igaz ugyan, hogy az obstrukció még él, de talán már jobb szeretett volna meg sem születni. Bekés szellők fujdogálnak az ellenzék felől és hagynák most az obstrukciót Bocskay és Rákóczy küzdelmeinek neves folytatói, (mondá Valaki a közgyűlésen), de haj „törököt fogtam s nem ereszt”.

Oda lesz a népszerűség, oda lesz a hit, oda a politikai presztizs. Szegény ellenzék — szegény obstrukció.

VÁRMEGYEI ÉLET.

A közigazgatási bizottság gyűlése.

Mindnyájunk előtt szeretetteljes kegyeletben lévő báró Bánffy Dezső gyászemlék ünnepe miatt a K. B. 11-ről 12-re halasztott gyűlést Szász József főispán elnökléte alatt tartotta meg. A választott tagok közül jelen voltak Zeyk Dániel, Zeyk Kálmán, Török Bertalan.

Br. Bánffy Kázmír alispán jelenti, hogy a főispán Korbuly Leót közigazgatási gyakornokká nevezte ki és a tövisi járásba osztotta be. Az Emke közgyűlésen az alispán vezetése alatt egy nagyobb számú küldöttség képviselte megyénket. Herepely Károly és Farkas Sándor díjnokká, Ungerpek János ideig. díjnokká lett kinevezve. Megvizsgálta a marosújvári fogházat, a borsómezői és alvinczi jegyzői hivatalokat.

Zalányi Farkas aljegyző kivét. nősülési,

Szent-Pétervár. (10)

(Utirajz.)

Írja: Molnár Gyula.

A nagy Peter parkból bekocsikáztunk a csár teli palotájával szemben a Néva tulsó partján látszó Péter és Pál erődbe. Tömérdek katona és agyu van itt elhelyezve és a víz partján álló téglá és kőből épített földalatti kazamatákban tömérdek politikai fogoly sóhajtozik az áldott szabadság után. Emberek tűnnek itt el az élet színpadáról és még a legközelebbi környezete sem tud az illető holletéről, de ezek ide jutnak a Péter és Pál erődbe, honnan eltűnnek vagy Szibériába, vagy pedig az örök fényesség honába és csak a Néva nedves fodrai beszélgethetnek ezekről a balti tengerben tovaömpölygő hullámokkal.

Megnéztük itt a díszes helyőrségi templomot, hol a csárok vannak eltemetve. Szébbnél-szebb sarkofagok, siremlékek fehér, szürke márványból, elkerített vasráccsal. Nemelyiken illatos, friss virágok, koszoruk hevernek, az örök mécses világítja meg a jó csárokat és azok szent életü nejeinek sírját. A kegyetlen csárok sírja elhagyatott, előtte nem imádkozik senki, míg a többiek előtt az orosz nők imádkozva görnyednek.

A világos templom gazdagon van ara-

nyozva, telve van virágokkal és hadi jelvényekkel. Azt lehet mondani, hogy a templom a Romanov csári család sírboltja. Mert nemcsak Nagy Péter, de az összes csárok, nagyhercegek sírja itt van elhelyezve. A szerencsétlen véget ért II.ik Sándor csár siremléke a többi fehér siremléktől elütő veres phofir és ugy ezen, mint II.ik Katalin csárnő sírján ezüst koszorúk vannak elhelyezve. A sírokon aranyos betűkkel van felírva az illető halott neve, születése és halálának napja.

Ezt az erődöt is Nagy Péter csár építette 1703-ban, az erőt 37 évig épült, most azonban várszerű jellegét elveszítette és inkább más célokat szolgál. Itt van elhelyezve, mint említettem az államfogház, a pénzverő hivatal.

A Péter-Pál katedrálisból kijövet láthattuk a negyszögű 120 méter magas hegyes, toronycsucsba végződő hegyét, melynek tetején egy angyal áll, kezében egy arany keresztet tartva.

A városnak ez a tulajdonkeppeni legregibb része, mely apróbb szigeteken terül el és hidak kötik össze. Ezt a részt Péterburgokájának nevezik. A Troiszkij híd köti össze ezt a városrészt az admirális palota körül elterülő részzel, melyet admiralteiskája városrésznék neveznek.

A hidnak egyenes folytatása a három és fél kilométer hosszú Votrowskij-Prospect széles boulevard, mely kertek és villák közt vezet el. A csendesen szitáló eső tette-e vagy egyéb játszott-e közbe, de egész kocsni utunk alatt oly kevés járókelőt lehetett látni, hogy ez meglepett bennünket és így el sem képzelhettük, hogy a szentpétervári közönség hol szórakozik és hol tartózkodik. Igaz ugyan, hogy sok modern palota kihaltnak látszott, ezek lakói bizonyonyal valami tengeri fürdőn tartózkodtak, vagy más hová rándultak ki. Az ablakokra függöny sem volt leeresztve, a helyett fehér kretával vontak be az üvegeket a napfény beözönlését meggátolandó.

S mivel az eső már kezdett igen alkalmatlan lenni, a Néva felől pedig hűvös szél fujlogált, a Taskow és Nikolajewskij hidon át visszatértünk lakásunkra. A melegben szomjuhozván, betértünk Szent-Pétervár egyetlen kávéházába, mely a Newskij-Prospect egyik palotájának első emeletén van és illatos thea mellett fekdűntünk neki a budapesti Est, valamint a Pesti Hirlap olvasásának.

Másnap, szebb idő lévén, vidám hangulatban kezdtük meg setakocsikázásainkat Szent-Pétervár nevezetesebb utcáin. Megnéztük a Newskij-Prospecten Szent-Pétervár egyik nagyszabású katedrálisát a Ka-

Cirner Ákos aljegyző rovatátörési, Daniél Lajos gyakornok gyógyköltés ügyeket adtak elő. Balázs Gergely árvaszéki úlnök jelentése szerint az ügymenet rendes.

Dr. Dobozzy Vilmos főorvos jelentése szerint szeptember hónap a közegészségügyi állapot kedvező volt. Az emésztő szervek betegségei uralkodtak. Született 623, meghalt 271 egyén. Roncsoló toroklob, vörheny, kanyaró, bárányhimlő, hasi hagymáz fordult elő jelentékenyebb számban. Hevenyfertőző betegségekben 120-an betegedtek meg. Gyógyult 60, meghalt 13, ápolás alatt maradt 47. Sok helyen volt egészségügyi vizsgálat. A megyei kórházban ápolatott 125 beteg, meghalt 4, ápolás alatt maradt 58 beteg.

Bereczky Miksa pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt. Szept. havában egyenes adó: 173388 kor., összes ez évi befizetés 896053 kor., hátralék: 1.669.264 kor. Hadmentességi díjban befolyt szeptemberben 4069 kor., hátralék: 144.993 kor. Befolyt meg: betegap. pótdóiban 86087 kor., belyeg- és jogilletékben 570.389 kor., illeték egyenértékben 7956 kor., fogyaszt. és italadóban 5989 kor. — A pénzügyigazgatóság szeptemberben 3740 ügydarabot dolgozott fel. A jelentésen kívül még 48 drb. többnyire adótörleszi ügyet adott elő.

Daniel Imre kir. ügyész jelentése szerint a fogházak állapota rendes. Dr. Berze Nagy János kir. s. tanfelügyelő több igazgatói és tanítói kinevezést jelentett be. A nagyponori g. kel. iskola részére 400 kor. államegély lett kiutalva. Lándon községben egy tanerővel állami el. iskola szerveztetett. — Az állami iskolákban a tanév rendesen megkezdett. — Nehéz János kir. tanfelügyelő résztvett a vall. és közokt. miniszter elnöklele alatt tartott tanfelügyelői szakértekezleten.

Albert Iván kir. épít. hiv. főnök jelenté, hogy az állami közutak állapota kielégítő. Folyamatban van a gyulafehérvári hid és a deva—abrudbányai közut „Vulkánalji hágó” kiépítése. F. hó 30-ra a nagyenyedi „Kakasdomb” levágásának közigazg. bejárása tüzetett ki. A törv. hatósági közutak is megfelelő karban voltak. A nyári záporok által okozott hordalék eltakarítások

zán katedrális, mely a római szent Péter-templom mintájára épült, két oldalt negyed kör alakú 136 görög korinthosi oszloppal.

Nem messze ettől láthattuk ugyanezen bulevardon a szép városházát, a nagy arucsarnokot, mely azonban korántsem volt oly nagyszabású, mint a moszkvai, továbbá az Alexandrine színház ter előtt levő II-ik Katalin csárna nagyszabású bronz álló szobrát. A kerek szürke gránit alapzaton levő szobor oldalán ott láthatni Katalin csárna kiváló vezérének alakjait, a mint körben körül veszik a csárna lábait alatt levő gömbölyű bronz alapzatot, melyen a csárna alakja van elhelyezve. Roppant érdekes e szobor és fogalmat ad a csárna hatalmas asszonyi mivoltáról. Persze a szobor előtt az őrtálló katonák nem hiányoznak, nehogy az elégedetlen nihilisták azt felrobbanthassák.

Elhaladtunk a roppant nagy parkban elhelyezett Alexander Newskij zárdá előtt is, mely szép építészeti stílusával kellette fel érdeklődésünket. A III-ik Sándor múzeum, mely szintén egy kedves park közepében van elhelyezve, a Mihály téren egyike Szent-Petervár legjobb középületeinek. Az oszlopos és olasz stílusban épült palotában az újabbkori orosz festő-

részben még folyamatban vannak. Sok akadályba ütközik némely vidéken a fedanyag beszerzése. A csicsóholdvilág—ladamosi közut 10%-16% szakaszának kiépítése véget ért a közut. bejárás szept. 21-én foganatosítva lett. A kisenyedi járásban számos közutra 74.927 kor. erejéig kiépítést engedélyezett a miniszter. Az öregyháza—oláhgorbói új utszak kiépítésére 26.461 korona lett engedélyezve, melyre a versenytárgyalás közelebb kiíratik.

HIREK.

— **Dömök Erzsébet siremlékének** felavatása ma, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a református egyház temetőjében, a már közölt sorrendben.

— **Halálozás.** Tóth Károly polgártársunk fia Ferencz hosszas szenvedés után a kolozsvári klinikán meghalt. F. hó 9-én temették el Nagyenyeden. — **Márton Áron** helybeli pénzügyőri biztos 12-en váratlanul meghalt, pénteken temették el tisztviselő társai igaz részvéte mellett.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában tévesen közöltetett, hogy 14 függetlenségi és 29 román szavazott az obstrukciót eltiltő közgyűlési határozat ellen. A tévedés onnan ered, hogy nem a számokat hanem a pártokat véletlenül kiesereltük, így tehát 14 román és 29 függetlenségi szavazott ezen alkalommal együtt. Reméljük, hogy e tévedésünk a két párt között fennálló barátságos összhangot és egyetértést érinteni nem fogja.

— **A Kakasdomb.** A Tövis-utca végén a Kakasdombot, ezt a közfoglalomra már nagyon alkalmatlan emelkedést, nemskára levágják. A levágás czéljából f. hó 30-ra tüzte ki a közigazgatási bejárást az államépítészeti hivatal.

— **Óskori urnatemetőt** találtak a tordamegyei Felsőszentmihályon. A gyengen égetett és a föld nedvessége által is megviselt cserépedények dirib-darabra törtek a földmunkások kezében és eszközei alatt, de

iskola legjobb képei és egyéb gyűjtemények vannak elhelyezve.

A Katherina csatorna egyik oldalán, mely a Newskij-Prospektre merőlegesen fut a városba, áll Szent-Petervár egyik legjobb és legfestőiebb temploma a feltámadás katedrális, mely ó-orosz stílusban akár csak a moszkvai szent Bazil templom van megépítve, színes ananász, hagyma, retek, alma és körte alakú kupoláival. Ez a templom azon a helyen épült, a hol II-ik Sándor czár 1881. év márczius 13-án bombával felrobbantották. Hat kupolája és circa 100 méter magas harangtornya van. A templom belseje óriási pompával van elárasztva, a szent képek olasz és orosz mozaikokkal kirakvák, a fehér és szürke márványoszlopok szép példányait láthattuk itt, továbbá a templom hátsó felében négy fekete márványoszlopon nyugvó baldachin alatt ott van eredetiben az utca kövezete vasracsával körülvéve, pár négyszögletes hely, a hová a bombát ledobták. Örök mécses világítja és így látható az a pont is, a hol a bomba felrobbant és a kövezet egy részét felszakította, a kő egy részét letörte. Bámulatos gazdagság mindennütt és alítólag 26 millió rubelbe került e templom felépítése.

(Folytatjuk.)

azért sikerült egy urnát a Teglás István tordai muzeuma számára meglehetősen ép állapotban megőrizniük.

— **Tüzeset.** Baró Horváth Ödönne maroskaptalani birtokán egyik gazdasági épületben tűz támadt, mely delután 2 órától késő esti órákig tartott. A tűz úgy keletkezett, hogy a cseledek közül valaki a konyhában egy gyufát dobott el, mitől az ott felhalmozott könnyen gyúló anyagok hamarosan lángra lobbantak. A tüzet későn vették észre, úgy hogy dacára a lelkiismeretes ol-tóknak, az egész épület leégett.

— **Népgyűlés.** A román nemzetiségi párt ma népgyűlést tart Marosludason, az általános választói jog mellett. (Vajjon Fogarasiak ott nem szónokolnak?)

— **Verekedés a templomban.** Ispánlakán vasárnap a templomban óriási botrányt csinált két haragos menyecske. Takacs Szilvia és Dan Helena már régóta hadi labon állottak egymással. A templomban egymás mellé kerültek a haragosok. Előbb csak lökdösték egymást, később már hangosan veszekedni, majd verekedni kezdtek. A dühös némbereket alig bírták egymástól szétválasztani és a templomból kikergetni. A templomban elkövetett botrányért még számolni fognak.

— **Edison villamos színház.** Ma vasárnap delután 5 és este 8 órakor a régi városháza nagytermében az „Edison villamos színház” kezdi meg előadásait. Műsora igen érdekes felvételekből áll. Az előadások az ősz folyamán állandósulnak. A mai előadásokon Kaló Géza zenekara működik közre. A fentartott helyek I. 20, I. hely 1 kor., II. hely 60 fill., III. hely 40 fill., gyermekek, katonák, diákok felet fizetik.

— **Összeégett öregasszony.** Felsőmarosujváron Roska Szuzana nevű 61 éves asszony súlyos égési sebeket szenvedett ebéd-főzés következtében. Az eset úgy történt, hogy az öreg asszony családja a mezőre ment dolgozni és az asszony egyedül maradt otthon és jól bepálinkázott. Egy vigyázatlan pillanatban a nyílt tűzhelyre esett és arczán, kezén súlyos égési sebeket szenvedett, hasa is leégett. Súlyos sebeivel a nagyenyedi kórházba szállították.

— **Vesztett kutya.** Trif Tanászia fugadi gazdálkodó háziorzó kutyája megveszett és a gazdálkodó feleségét és két leányát súlyosan megharapta. A veszett állatot lebunkózták, az asszonyt leányaival együtt a Pasteur-intézetbe szállították.

— **Bányászati gyűlés Abrudbányán.** Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület Zalatna és vidéke osztályának abrudbányai tagjai Pelachy Ferencz m. kir. főmérnök, bánya- és fémbeváltó hivatali főnök elnöklele alatt gyűlést tartott f. hó 8-án. Tanácskozásuk tárgya a Rudai 12 apostol bányavállalat akciója folytán az aranylopások korlátozása és az aranyorgazdaság megszüntetése czéljából készült emlékirat és törvénytervezet felett való véleménynyilvánítás volt.

* **A bécsi „Wieden” közkórház** főorvosainak egybehangzó véleménye szerint a természetes **Ferencz József-keserűviz** az által tűnik ki, hogy „mérésékelt adagokban is, kellemetlen mellékhatás nélkül biztos hashajtó hatása.” A valódi Ferencz József-keserűviz gyógyszerárakban és jobb fűszerkereskedésekben kapható. A szétküldési Igazgatóság Budapest.

A jó tanács olcsó!

Vásároljon csakis jó mosószereket, mert csakis ezek olcsók a használatban, mivel kiadósak és a ruhát kimélik. Kérjük, hogy a bevásárlásnál figyeljen a „SCHICHT” névre és a SZARVAS védjegyre, mert ezek védik meg ruhaneműjét csekélyértékű mosószerek által okozott rongálástól. Ezen védjegyek szavatolnak a tökéletes tisztaságért!

A ruha beáztatására a legjobb szer az „ASSZONYDICSÉRET” mosópor.

A rossz tanács drága!

Ne kövesse azon rossz tanácsokat, melyek Önt „OLCSÓ” s külsőleg a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANHOZ hasonló mosószerek vásárlására akarják bírni. Az olcsó mosószerek a legdrágábbak és óvnunk kell ilyenek használatától, mert ezek a legtöbb esetben tisztátalanok, inkább a ruhát és a kezeket támadják meg, mint a szennyet és a ruhának kellemetlen szagot adnak.

A ruha beáztatásához legjobb szer az „ASSZONYDICSÉRET” mosópor.

TÜZIFA FÜRÉSZELEST

olcsón vállal

Hegyi János Nagyenyed.

Telefon-szám 67.

280 1

Rákóczi-utca 75. számú ház

ELADÓ.

Értekezhetni lehet Dr. **Elekes Károly** ügyvéd úrnál. 206-6

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsem a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet
Viz-utca 6 sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elválllok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelengyék és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

Tövis-u. 16. sz

107-

forduljon minden érdeklődő.
ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, lülevelűek, kertfenővények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

HIRDETFÉSEK

legolcsóbban a lap kiadóhivatalában vétetnek fel.

KÖHÖGÉS

rekedség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü-cukorkáknál!**

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és hártározottan **RÉTHY-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a **RÉTHY** név. 272 1-6

1 doboz ára **60 fillér**. Mindenütt kapható.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értéket kevés örzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamattal mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

Saját műhelyemben a legkényesebb ruhák is
24 órán belül elkészülnek.

Értesítés.

Van szerencsem a n. é. közönségnek b. tudtára adni, hogy az őszi és téli idényre, „Saisoura“ megérkeztek az összes újdonságaim; u. m. nagy választék női és leányka kabátokban, kész férfi, fiú és gyermekruhákban, nagy választék hazai gyártmányú női, férfi és gyermek cipőkben, — továbbá kalap, febernemű, botok és egyéb szőrme árakban, nagy választék bel- és külföldi szövetekben.

Saját szabóműhely!

A nagyérdemű közönség további nagybecsű pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Berkovics Béla

női, férfi-divat és uri szabó üzlete
NAGYENYED, Főter 3

28. 6.

Szilid és pontos kiszolgálás!

Keresek

3-4 szobás uri lakást lehetőleg különállót, megfelelő mellékhelyiségekkel **november 1-re.**

Szíves ajánlatokat elfogad a **polgári leányiskola igazgatója:**

278 2-

Dr SZLÁVIKNÉ

Eladó ház.

Fapiacz 14. szám alatti 4 szoba és konyhából álló házastelek kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó.

Értekezhetni: ugyanott.

762 2-

Sz. 3765-1911. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szász Pál nagyenyedi ügyvéd által képviselt P. p. János vajdasági lakos végrehajtónak özv. Morár Mironné sz. Mojszes Anika és az általa képviselt Morár Mária és kiskorú Morár Melentia valamint Morár Anna alsógárdi lakosok végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 79 kor. 30 fillér tőke s jár. kielégítő-e végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. § értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró területén levő az alsógárdi I. R. 24 sz. tjkvben A + 4, 10 rdsz. a ingatlanokból B. 9, 10, 11 alatt Morár Anna kisk. Morár Tyia és kisk. Morár Mária végrehajtást szenvedőknek 3/4 ed részbeni jutalékukra és pedig az A + 4 rend. a. 769 hrsz. szőlő 3/4 ed részére 402 kor., a 10 rdsz. a. 1834 hrsz. kaszáló 3/4 ed részére 146 kor., és pedig a C/10. a. özv. Morár Mironné sz. Mojszes Anika javára bekebelezett haszonélvezeti jogra való tekintet nélkül, az alsógárdi I. R. 321 sz. tjkvben A + 1 rdsz. a. 36 hrsz. faház, 35 hrsz. kert és 37/1 hrsz. kertnek B. 2, 4, 5, 6 alatti Morár Mironné sz. Mojsza Anika, Morár Anna, kisk. Morár Tyia és kisk. Morár Mária végrehajtást szenvedőket megillető 7/8 része 204 kor., és pedig a C/2. alatt özv. Morár Mironné javára bekebelezett haszonélvezeti jogra való tekintet nélkül, — s végül az alsógárdi I. R. 1253 sz. tjkvben A + 1 rdsz. alatt felvett 34 hrsz. faház, 35 hrsz. kert és 37/2 hr. kertnek Morár Anna, kisk. Morár Tyia és kisk. Morár Mária végrehajtást szenvedőket B. 2, 3, 4 a. megillető 3/4 ed részére 857 kor., és pedig a B. 1. alatt özvegy Morár Gavrilláné javára bekebelezett lakhatási jog fenn tartásával, azonban a C/2. alatt özv. Morár Mironné javára bekebelezett haszonélvezeti jogra való tekintet nélkül, összesen 1639 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi november hó 27-ik napján délelőtt 9 órakor Alsógárdi községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók az 1908. évi XLI. t.-cz. 21 §-ában említettek kivételével tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 %-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezékek 42. §-ában jelzett arfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldötti kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §. értelmében a bíróságnál bírói letétbe történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt át szolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-cz. 25. §-a értelmében fog folytatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1911. évi június 29-én.

Dr. Bottlik István,
kir. járásbíró.

270 1-1

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyakasodás
ellen gyors és biztos hatásuk

Megfojt ez az
átközölt köhögés

Egger

mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő i.űek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nador“ gyógyszer-tár

Budapest, VI., Váci körút 77.

Éljen!

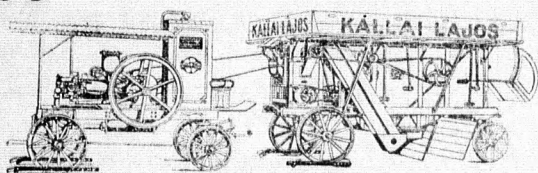
Egger mellpastillája
csakhamar meggyógyított.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örökösei gyógyszer-tárában és Dr. Odor Béla gyógyszer-tárában.

271 2-26

A KOZTUDATBA ment át,
hogy csakis

Kállai LAJOS motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-u. 28. szám

szállítja **teljes jótállás mellett** a leghíresebb
motorcséplő-készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda disz-főírlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

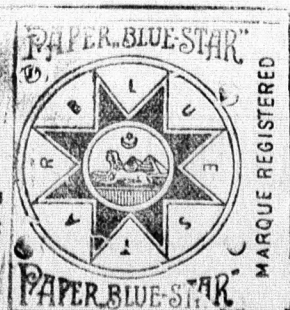
Kállai Lajos hírneves motorgyára
nem tévesztendő össze más Kállai
nevű kereskedő cégekkel

189 19-25

FIGYELEM!
„AIDA“ VERGE és „BLUE STAR“ CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIÁK.
:- ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-

Megj

Tör

M
a tő
pedig
nak
váro
telm
törve
kettő
hely
van
hely
de
váro
állás
visel
még
latko
meg

E
ját le
bizon
kimo
két
dön
kimo
azon
rend
Szivl
dásá
fogac
csen
gitá
hang
még
csen
lésér
s az
hát
Erre
telt
ták

Ez
mely
most
ország
volt
nét
Erdé
az
négy
mon
És
ség v